

LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

VERSLECHTERINGS- EN VERSTORINGSTOETS

LANDGOED MIDDACHTEN 2010

Verbouwing en uitbreiding appelschuur

COLOFON

OPDRACHT

Het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en nader onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet

OPDRACHTGEVER

Landgoed Middachten
Landgoed Middachten 3
6994 JC De Steeg

Uw kenmerk : opdrachtbon LM0911.1628

Contactpersoon : de heer ing. A.T. Fennema

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
fax: 026 – 443 10 48
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Ons kenmerk : 2010-449-00688

Datum : 10 mei 2010

Contactpersoon : Marko Sinke

Medewerking van : Caroline Hoogerwerf

Vormgeving : Marianne Mooij

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	LOCATIEBESCHRIJVING	4
3	WERKWIJZE	7
4	BESCHERMDE GEBIEDEN	8
5	VERSLECHTERINGS- EN VERSTORINGSTOETS	11
6	NADER ONDERZOEK FLORA- EN FAUNAWET	15
7	MITIGERENDE MAATREGELEN	19

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

1	ONTWERP TERREININRICHTING 10-2-2010
---	-------------------------------------

1 Inleiding

Men is voornemens de appelschuur op het landgoed Middachten uit te breiden en te renoveren om zo een woonfunctie te realiseren. Landgoed Middachten ligt ingeklemd tussen het Natura 2000-gebied Veluwe, het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

SOORTENBESCHERMING

De appelschuur zelf grenst aan de EHS-natuur, die beide Natura 2000-gebieden met elkaar verbindt. Daarom is een natuurtoets uitgevoerd (lit. I) waarin is gekeken naar soortenbescherming (Flora- en faunawet) en naar gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet 1998). Uit de natuurtoets is gebleken dat er mogelijk beschermde soorten voorkomen in en rond de appelschuur. Hiervoor is nader onderzoek verricht in het kader van de Flora- en faunawet.

GEBIEDSBESCHERMING

Daarnaast is het mogelijk dat de functiewijziging effect heeft op de EHS-natuur. Omdat geen significant effect wordt verwacht, bevat deze rapportage een verslechterings- en verstoringstoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Loo Plan BV is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door dit Netwerk opgestelde richtlijnen.

2 Locatiebeschrijving

De appelschuur, onderdeel van het landgoed Middachten, ligt ten noordoosten van kasteel Middachten. Het terrein ligt in het EHS-verwevingsgebied aan de grens van de EHS-natuur. Deze EHS-natuur is de belangrijkste verbinding tussen de twee Natura 2000-gebieden Veluwe en Uiterwaarden IJssel.

- EHS-verwevingsgebied
- EHS-natuur
- Huidige appelschuur
- Uitbreiding appelschuur

Bron: Atlas groen Gelderland (lit. 10).

De appelschuur is een stenen gebouw gelegen aan de rand van het bos (EHS-natuur). Het is de bedoeling deze schuur te verbouwen en uit te breiden en zo geschikt te maken voor bewoning. De uitbreiding aan de schuur zal uit hout bestaan. De ontwerpen voor deze woning met uitbreiding zijn vervaardigd door Architectenbureau Braaksma en Roos. Er zijn verschillende versies in omloop. In deze rapportage gaan wij uit van de door Landgoed Middachten aangeleverde versie (zie onderstaande afbeelding).

Het laatste ontwerp voor terreininrichting dateert van 10 februari 2010 en is opgenomen als bijlage I. Hierop is de uitbouw al dichterbij de Middachterallee geplaatst dan op de onderstaande tekening.

In dit ontwerp verandert de appelschuur in een woonhuis met op de begane grond de woonkamer en keuken. Op de eerste verdieping komen twee slaapkamers en een badkamer.

Aan de lange zijde is een houten uitbouw van dezelfde lengte als de appelschuur gesitueerd. De uitbouw blijft lager dan de huidige appelschuur.

De uitbreiding wordt ten opzichte van de appelschuur naar achter verschoven en met de appelschuur verbonden door een hal, met klompenhok. Aan de voorzijde van de uitbouw is een garage gepland en aan de achterzijde komt een boskamer. De boskamer is voorzien van een glaswand aan de boszijde met naar buiten openslaande tuindeuren.

Het perceel van de appelschuur blijft onverhard. De semiverharding van de toegangsweg blijft gehandhaafd, waarbij de optie wordt opengehouden om deze te vervangen voor een elementverharding. De bomenrij langs de oprit blijft staan. Voor de appelschuur komen twee parkeerplaatsen. Het grootste deel van het perceel bestaat nu uit grasland. Een deel hiervan kan ingericht worden als tuin, waarbij wordt uitgegaan van een gemiddelde tuin zonder schuttingen. De mantelzoom-vegetatie wordt direct grenzend aan het bos aangeplant en kan zo overlopen in de tuin. Indien gewenst kunnen hagen geplant worden om de tuin deels van de omgeving af te schermen. De soortenrijkdom in het resterende grasland kan door hooien en/of begrazen gestimuleerd worden.

3 Werkwijze

Om te onderzoeken of uilen gebruikmaken van de zolder, heeft in de periode van 28 december 2009 tot 27 januari 2010 een bewegingscamera (trapcam) op zolder gehangen.

Op 14 december 2009 is nader onderzoek naar amfibieën verricht door mevrouw ir. C.G. Hoogerwerf en de heer M. van Galen van Loo Plan. Caroline Hoogerwerf heeft een brede ecologische kennis en is gespecialiseerd in vegetaties en plantensoorten. Martin van Galen loopt stage bij Loo Plan.

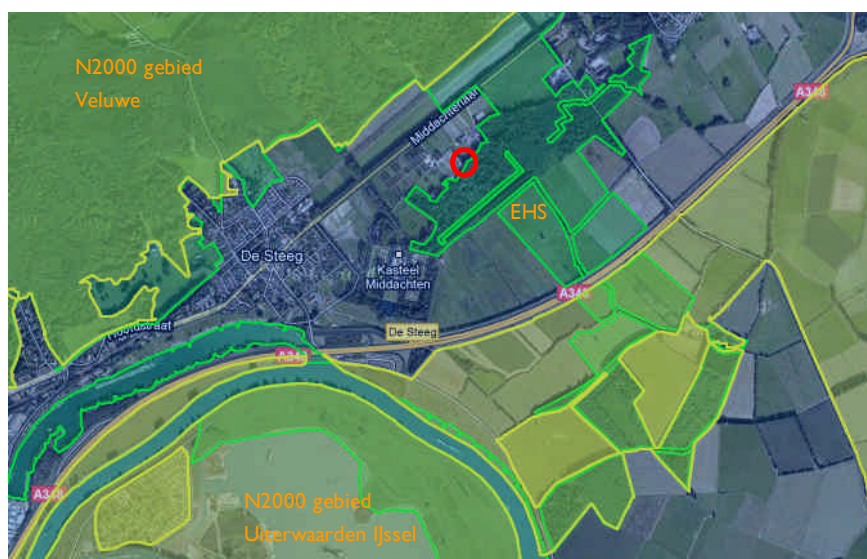
Daarnaast zijn de aangetroffen braakballen onderzocht. De schedels zijn (voor zover mogelijk) gedetermineerd tot op soortniveau. Bij de jachttopzichter van landgoed Middachten, de heer Henri Kleijer, is informatie opgevraagd over de aanwezigheid van uilen in de appelschuur en omgeving.

Met behulp van verspreidingskaarten en diverse internetbronnen (Ravon, Zoogdiervereniging et cetera) zijn de effecten beoordeeld en is bepaald of mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4 Beschermde gebieden

De hele omgeving van De Steeg ten noorden van de IJssel maakt deel uit van het Nationaal Landschap Veluwe.

Aan de noordwestkant ligt het Natura 2000-gebied Veluwe. Een deel van dat gebied is aangewezen als Nationaal Park Veluwezoom. Dit is het deel ten noordwesten van De Steeg. De afstand van de appelschuur tot dit Natura 2000-gebied bedraagt tussen de 300 en 400 meter.

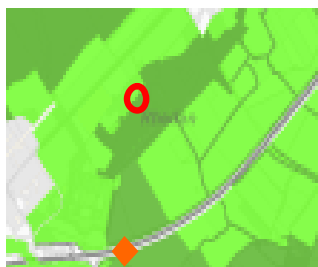

*Beschermde gebieden rondom de appelschuur (rood). N2000-gebieden zijn geel.
De EHS-natuur is groen.*

Bron: Gebieden database van het ministerie van LNV (lit. 9). De EH-verweving staat niet op deze kaart aangegeven.

Aan de zuidkant, ten zuiden van de snelweg A348 ligt het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. De afstand van de appelschuur tot dit Natura 2000-gebied is ongeveer 850-950 meter. Beide gebieden worden verbonden door een stuk EHS-natuur.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR NATUUR

Donkergroen: EHS-natuur
Lichtgroen: EHS-verweving
Rode cirkel: appelschuur
Oranje ruit: toekomstig ecoduct

Het terrein van de appelschuur grenst aan de EHS-natuur en ligt in het EHS-verwevingsgebied. In de EHS-natuur zijn natuurwaarden beschermd en hebben deze voorrang boven andere kwaliteiten. De kernkwaliteiten van dit deel EHS-natuur die relevant zijn voor dit onderzoek zijn:

Doeltypen

Broekbos, droog bos van lemige grond, hakhout en griend, nat bos op klei, vochtig bos van arme gronden en beek.

Stiltegebied

Het is een stiltegebied waarvan de norm van 40 decibel (dB) niet mag worden overschreden.

Gebiedskenmerken

Als kernkwaliteit geldt de verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnuitwaarden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via de toekomstige poorten en robuuste verbindingen. De Havikerpoort (toekomstig ecoduct en ontsluitingsplan) is één van deze poorten.

Andere kernkwaliteiten zijn de verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen.

EHS

Voor deze EHS-natuur geldt dat de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet een ontheffing vereist is in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, behouden blijft. Evenals de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.

Havikerpoort

Op de plaats van de oranje ruit wordt in 2011 een ecoduct gerealiseerd. Dit deel van de EHS-natuur is de meest belangrijke verbindingzone tussen de Natura 2000-gebieden Veluwe en Uiterwaarden IJssel.

Het ecoduct versterkt deze functie van deze EHS-natuur en is een belangrijke kernkwaliteit. In het ontwerp van de Havikerpoort is de verwevenheid van natuur, landgoed en landbouw geheel uitgewerkt en zijn de verbindingen voor verschillende diersoorten geoptimaliseerd. De begrenzing van het bosgebied, de oppervlakte aan landbouwareaal is geheel afgebakend.

ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR In het EHS-verwevingsgebied is natuur verweven met andere functie
VERWEVING

zoals bewoning, recreatie en agrarische doelstellingen. In dit gebied krijgen alle functies aandacht en heeft de ene functie geen prioriteit boven de andere. De kernkwaliteiten van dit deel EHS-verweving die relevant zijn voor dit onderzoek zijn:

Doeltypen

Reservaatakker.

Stiltegebied

Hier geldt een ruimtelijk beleid voor stilte, waarbij in de stiltegebieden (EHS-natuur) de norm van 40 dB niet mag worden overschreden.

Gebiedskenmerken

Deze zijn dezelfde als van de EHS-natuur.

EHS

Ook in het EHS-verwevingsgebied geldt dat de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet een ontheffing vereist is in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen, behouden blijft. Er is landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden. Tenslotte gelden ook hier vrije uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.

Meer informatie over de beschermde gebieden staat vermeld in de Natuurtoets 2009 (lit. I).

5 Verslechterings- en verstoringstoets

De huidige schuur zal worden omgebouwd tot woonhuis. Aan de lange zijde komt een houten uitbouw van dezelfde lengte als de huidige appelschuur, maar deze blijft lager. Het terrein achter de lange zijde van de appelschuur, waar de uitbouw komt te staan, bestaat uit open ruimte met ruigte en een paardenbak van boerderij De Wolfskuil. De uitbouw wordt iets meer naar achter verplaatst tot in de bosrand en valt net over de kadastrale grenzen. Dit houdt in dat de naar achter geschoven uitbouw deels daadwerkelijk in de EHS-natuur komt te staan. Op dit moment is niet bekend om hoeveel meters het exact gaat. Het deel dat in de bosrand komt te staan is bedoeld als boskamer. Deze kamer bevat ramen en openslaande deuren aan de boszijde. Voor de woonbeleving erg aantrekkelijk, maar vanuit de natuurwetgeving ongewenst in een zo'n kwetsbaar gebied. In het nu voorliggende ontwerp zijn twee zwaarwegende vormen van verstoring te verwachten:

- vernietiging van leefgebied (bij bebouwing in de EHS);
- verstoring en kwaliteitsverlies van leefgebied door geluidstoename, uitstraling van licht en betreding van de EHS buiten de gangbare paden.

Vernietiging van leefgebied

Beide Natura 2000-gebieden liggen op dusdanige afstand (>300 meter en >850 meter) dat er door de uitbreiding geen vernietiging van leefgebied in de Natura 2000-gebieden plaatsvindt.

Door in het EHS-verwevingsgebied een bestaand gebouw uit te breiden en een woonfunctie te geven, neemt het areaal leefgebied af. Gezien de huidige kwaliteit van het bouwvlak is dit geen significante aantasting van de natuurwaarden en het leefgebied. Doordat de laatste meters van de aanbouw in de EHS-natuur terechtkomen, betekent dit dat de EHS-natuur hier enkele meters smaller wordt. Dit is niet gewenst voor een dergelijk belangrijk deel van de EHS-natuur. Dit deel van de EHS-natuur vormt de belangrijkste verbinding tussen de Natura 2000-gebieden en is de ontsluiting van de Havikerpoort. Ook komen strikt beschermde soorten zoals de das en boomarter voor in dit bos. Hoewel deze soorten onder de bescherming van de Flora- en faunawet vallen, is de bescherming ook een kernkwaliteit van dit deel van de EHS.

De boomarter is erg schuw en heeft rust en ruimte nodig; versmalling van de EHS is daarom op dit punt niet mogelijk.

Er kan gedacht worden aan compensatie aan de andere zijde van de EHS. In de gebiedsvisie van de Havikerpoort zijn deze grenzen echter al volledig uitgewerkt en vastgesteld. De verhouding tussen bos (EHS-natuur), landgoed, akkerland en (monumentale) boerderijen (EHS-verweving) zijn bepaald bij de aanwijzing tot rijksmonument. Uitbreiding aan de andere zijde van de EHS-natuur is dan ook niet wenselijk.

Actuele grens rijksmonument historische buitenplaats Middachten.

Compensatie kan ook gezocht worden in versterking van de verbinding met het Natura 2000-gebied Veluwe. Onder de Middachterallee ligt een aantal dassentunnels. Voor reptielen en amfibieën is op dit moment te weinig beschutting om hier gebruik van te maken. Langs de Schaapdrift tussen het spoor en de Middachterallee kan een dubbele bomenrij met struiken aangebracht worden (10-12 meter breedte). Ter hoogte van de toegangsweg naar boerderij De Wolfskuil ligt een dassentunnel. Losse beplanting in de vorm van groepjes bomen en een strook ruigte langs de toegangsweg maken de verbinding compleet tot aan de Paardengracht (zie figuur op pagina 14). Hierdoor wordt ontsluiting van de Havikerpoort tot het Natura 2000-gebied Veluwe versterkt voor reptielen, amfibieën en vleermuizen.

De beste oplossing om vernietiging van leefgebied in de EHS-natuur te vermijden, is het naar voren plaatsen van de uitbreiding.

De appelschuur is een rijksmonument en maakt deel uit van het rijksmonument historische buitenplaats Middachten (cultuurhistorie is een kernkwaliteit van EHS-verweving). Onder de Monumentenwet is niet alleen het gebouw zelf, maar ook de herkenbaarheid van het gebouw beschermd. De welstandscommissie ziet de uitbreiding liever naar achter geplaatst vanwege het aanzicht van de appelschuur. Doordat de aanbouw van hout is en lager dan het hoofdgebouw, blijft de appelschuur als zodanig herkenbaar. De herkenbaarheid van het monument wordt door de aanbouw niet benadeeld. Ook niet als deze aanbouw in de richting van de Middachterallee geplaatst wordt.

Bij naar achter plaatsing komen de kernkwaliteiten van de EHS-natuur wel in het geding. Door de uitbreiding in de richting van de Middachterallee te verschuiven, wordt voldaan aan de Monumentenwet en worden de kernkwaliteiten van de EHS-verweving én de EHS-natuur gewaarborgd.

Verstoring en kwaliteitsverlies van leefgebied

In het voorgenomen ontwerp is er wel een negatief uitstralingseffect te verwachten naar de naastgelegen EHS-natuur. Er zal door bewoning een lichte verkeerstoename over de semiverharde weg parallel aan de Middachterallee en de toegangsweg tot de appelschuur ontstaan.

Daarnaast levert bewoning geluidstoename van menselijke stemmen op. De geluidsdrempel voor de EHS-natuur is vastgesteld op 40 dB.

Dit komt overeen met het natuurlijke achtergrondgeluidsniveau van Nederland. Permanente bewoning levert hier een verstoring op.

Normale menselijke conversatie heeft een geluidsniveau van gemiddeld 60 dB (bron: www.tonelly.nl/geluid/faq_geluid2). Geluidsintensiteit neemt af met het kwadraat van de afstand. Wanneer de bewoonde appelschuur als een puntbron van 60 dB wordt beschouwd, daalt het niveau over 300 meter zonder demping tot ongeveer 48 dB.

Tussenliggende bomen, struiken en gebouwen dempen het geluid, zodat het onder de 40 dB uitkomt bij de grens van de Veluwe.

De 40 dB-grens wordt ook aangehouden voor broedende vogels.

De Veluwe is aangewezen als speciale beschermingszone voor wespender, nachtzwaluw, ijsvogel, zwarte specht, boomleeuwerik, duinpieper en grauwe klauwier. Daarnaast is het aangewezen als broedgebied voor draaihals, roodborsttapuit en tapuit. Dit zijn over het algemeen schuwe vogels die snel verstoord worden. Uiterwaarden IJssel ligt op een afstand van minimaal 850 meter. Er zal geen geluidseffect zijn op dit natuurgebied.

Van dassen is bekend dat ze in de avond vaak de heg langs de semi-verharde weg (parallel aan de Middachterallee) bezoeken. Een toename aan verkeersactiviteit in de avond kan deze dieren verstoren. Daar deze dieren aan deze zijde van de Middachterallee verblijven, komt de vrije uitwisseling van dassen tussen het broekbos en het Natura 2000-gebied Veluwe niet in het geding. Er is geen sprake van externe werking. Er is echter geen afstand tot de EHS-natuur en EHS-verweving. Voor beide gebieden geldt kwaliteitsverlies door geluidstoename. Vooral kritische soorten als de boommarter ondervinden hier hinder van.

Uitstraling van licht zal vooral 's avonds plaatsvinden. Lichtuitstraling wordt sterk gedempt door tussenliggende bomen, struiken en gebouwen. Langs de Middachterallee staan vier rijen beuken en langs de zandweg parallel hieraan staat een haag. Daarom zal lichtuitstraling naar de Veluwe (300 meter afstand) nihil zijn. Aan de andere zijde ligt bos. Hierdoor vindt geen lichtuitstraling naar de Uiterwaarden IJssel (850 meter afstand) plaats. Er vindt echter wel fikse lichtuitstraling naar de EHS (zowel natuur als verweving) plaats. Met name kritische soorten als de boommarter en vleermuizen die gebonden zijn aan bomen met holten en niet-verlichte gebieden zijn hiervoor bijzonder kwetsbaar.

Lokale ecologische verbindingen dassentunnels zijn oranje. Te versterken verbindingen zijn lichtblauw.

Deze negatieve effecten kunnen met gepaste maatregelen voorkomen, dan wel verzacht worden door af te zien van grote openslaande deuren naar de boskant. Met behulp van een dichte mantel-zoomvegetatie tussen de appelschuur en de EHS kan lichtuitstraling beperkt worden. Deze mantel-zoomvegetatie vormt een goede afscherming van de EHS-natuur en verbetert het biotoop voor de aanwezige zwaar beschermde soorten, waardoor de effecten in de EHS-natuur als neutraal worden beoordeeld.

Om de verstoring in de EHS-verweving te compenseren, kan de verbinding met het Natura 2000-gebied versterkt worden, zoals eerder is uitgewerkt (zie pagina 12). Door de bomensingel bij de toegangsweg van de appelschuur te versterken met enkele struiken en een strook ruige beplanting, wordt ook deze verbinding meer geschikt voor reptielen en amfibieën. Deze bomensingel sluit aan op de haag langs de zandweg die parallel loopt aan de Middachterallee. Deze haag sluit aan op een haag naar de Middachterallee toe waar een tweede dassentunnel zit. De bomensingel dient wel, langs de aanbouw van de appelschuur, aan te sluiten op het bos. Hierbij moet de dekking voor kleine dieren gewaarborgd te zijn. Dit kan op verschillende manieren zoals met bomen, struiken en een strook ruigte, of in de vorm van een haag.

Een punt van aandacht is het gebruik van felle buitenverlichting. In de Natuurtoets zijn hiervoor al enkele aanbevelingen gedaan; deze blijven van kracht.

6 Nader onderzoek Flora- en faunawet

VOGELS

De zolder werd als roestplaats gebruikt door uilen. Een roestplaats is een plaats waar mannetjesuilen in de winter slapen. Twee balken vertonen uitwerpselen en eronder liggen restanten van braakballen. De meeste braakballen zijn volledig vergaan en de hopen bestaan enkel nog uit schedels, kaken en botten. Eén enkele braakbal bevat maden. Dit houdt in dat deze braakbal slechts enkele maanden oud is.

Op basis van de grootte en vorm van de braakballen in combinatie met de vorm van de dwarsbalken gaat het waarschijnlijk om ransuilen of kerkuilen. De inhoud van de braakballen bestaat grotendeels uit veld- en aardmuizen. Er zijn twee schedels van spitsmuizen aangetroffen. Eén huisspitsmuis en een bosspitsmuis.

Kerkuilen hebben een heel gevarieerde voedselvoorkeur, waar over het algemeen meer spitsmuizen in zitten. De schedeltjes uit de braakballen komen meer overeen met de voedselvoorkeur van een ransuil.

Ransuilen overwinteren echter vaak in groepen. Op deze roestplaats zijn slechts twee balken gevonden die gebruikt zijn.

Van 28 december 2009 tot 27 januari 2010 is een bewegingscamera gemonteerd op de zolder van de appelschuur. Wanneer een vogel langs vliegt of een muis langs loopt, neemt de camera een foto.

Er zijn door de bewegingscamera geen foto's genomen. Dit houdt in dat, ondanks het zeer koude winterweer van eind 2009, er geen uilen in de schuur zijn geweest.

De jachtopzichter Henri Kleijer bevestigt dat de schuur in het verleden gebruikt werd door kerkuilen. Mogelijk zijn de dieren verdwenen na het uitvoeren van conserveringsmaatregelen (lekkend dak afgedicht met plastic), maar het is ook mogelijk dat de wisseling van beheer van de gronden van de nabijgelegen boerderij De Wolfskuil hierop invloed heeft gehad.

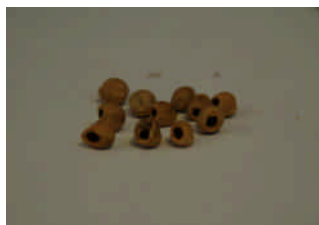
Rustplaatsen van uilen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de Flora- en faunawet. De kerkuil valt in categorie 3. Dit houdt in dat nest- en rustplaatsen die in gebruik zijn beschermd worden. Met het nader onderzoek met de bewegingscamera en het ontbreken van nieuwe braakballen is bewezen dat deze roestplaats niet meer gebruikt wordt. De roestplaats is verlaten en valt daardoor niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet. De voormalige roestplaats mag vernietigd worden. Compenserende of mitigerende maatregelen zijn niet nodig.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

ZOOGDIEREN

In de omgeving komen verschillende muizensoorten voor. In de braakbal zijn schedels aangetroffen van de huisspitsmuis, bosspitsmuis, aardmuis en veldmuis. Op de verspreidingskaarten van de zoogdiervereniging (VZZ) komen de genoemde soorten veelvuldig voor in deze omgeving.

Al deze muizensoorten zijn licht beschermd (tabel 1) in Flora- en faunawet.

Het bos naast de appelschuur biedt woonruimte aan de zwaarder beschermde eekhoorn (tabel 2) en de strikt beschermde das en boommarter (beide tabel 3). Van deze soorten is de boommarter het meest gevoelig voor verstoring, met name in de voortplantingsperiode (april-juli). Hoewel de bescherming en het leefgebied van deze soorten onder de Flora- en faunawet valt, ligt hun leefgebied in de EHS en vallen ze onder de kernkwaliteiten van de EHS.

De bescherming van de EHS is behandeld in het vorige hoofdstuk. Er zijn voor deze soorten geen additionele maatregelen nodig.

Op 14 december 2009 is de kelder onderzocht met lieslaarzen en een zaklamp. Bij dit onderzoek zijn geen sporen of mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen waargenomen. De omgeving wordt wel door vleermuizen als vliegrouete en jachtbiotoop gebruikt.

VISSEN, AMFIBIEËN EN
REPTIELEN

De kelder is ondergelopen met water. Tijdens de natuurtoets zijn een gewone pad en een kikker aangetroffen.

Op 14 december 2009 is de kelder onderzocht met lieslaarzen, een zaklamp en een schepnetje.

De aansluiting van de kelder op de omgeving is beperkt. Er is alleen ontsluiting via een trap, die mogelijk gepasseerd kan worden door het opgestapelde vuil en takken. Verder kunnen de dieren er nergens uit en fungeert de kelder als een valkuil voor amfibieën.

De kelder vormt geen geschikt habitat voor de kleine watersalamander of de kamsalamander; deze soorten zijn dan ook niet aangetroffen.

Wel zaten twee gewone padden in de kelder. Kikkers zijn niet waargenomen en er lag ook geen dikke modderlaag op de grond waar een kikker zich in had kunnen verbergen. Niet de hele kelder was volledig toegankelijk. Het is mogelijk dat de kikker uit de natuurtoets in het ontoegankelijke deel van de kelder een veilig heenkomen heeft gezocht, of dat hij buiten de kelder een overwinteringplek heeft gevonden.

De gewone pad is licht beschermd (tabel 1). De kikker is vermoedelijk een bruine kikker of een bastaardkikker. Beide soorten zijn licht beschermd (tabel 1).

Voor licht beschermde soorten geldt de zorgplicht. Om invulling te geven aan de zorgplicht kunnen, voorafgaand aan het leegpompen van de kelder, eerst alle kikkers en amfibieën gevangen worden en uitgezet op een voor hen geschikte plek. Ook direct na afloop van het leegpompen van de kelder dient gecontroleerd te worden of er nog amfibieën aanwezig zijn. Mochten er toch nog amfibieën gevonden worden, dienen ook deze gevangen en uitgezet te worden op een voor hun geschikte plek.

Zwaarder beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen. Bij het volgen van de hiervoor beschreven werkwijze hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor amfibieën.

7 Mitigerende maatregelen

Om kwaliteitsverlies van de EHS te voorkomen dient een mantel van struiken aangelegd te worden, zodat de toekomstige woning fysiek van het naast gelegen bos wordt afgeschermd. Door de mantel voorafgaand aan de werkzaamheden aan te leggen, zal de verstoring door de bouw zelf beperkt worden. Door de aanleg van een mantel met besdragende soorten hebben vooral algemene vogels er baat bij als broed- en foerageergebied en als zangpost.

De dichtheid aan insecten zal afnemen wanneer de appelschuur gerenoveerd en bewoond wordt. Echter, een goede mantelvegetatie die uitloopt in een zoom van bloemrijke ruigte trekt insecten aan. Dit compenseert elkaar.

Felle verlichting zoals sterke bouwlampen tijdens de bouw, maar ook gangbare buitenverlichting op 'hoogte' wordt ontraden in verband met lichthinder en verstoring van vleermuizen.

In de appelschuur zijn nesten aangetroffen van zwaluwen (lit 1). Bij het ontwerp kan bijvoorbeeld door het gebruik van witte overstekken of richels onder een afdak een alternatief worden aangeboden voor huiszwaluwen en boerenzwaluwen. Door het toepassen van kunstnesten kan het gebruik worden gestuurd dan wel gestimuleerd. Door het beperkte gebruik in het verleden en het grote aanbod van nestgelegenheid op de naastgelegen boerderij De Wolfskuil is hiertoe geen noodzaak.

De roestplaats van de kerkuilen is in onbruik geraakt. De uilen hoeven niet gecompenseerd te worden bij verwijdering van deze in onbruik geraakte roestplaats.

Overzicht mitigerende maatregelen

- Aanbouw ten opzichte van de appelschuur naar voren plaatsen.
- *Voorafgaand aan de werkzaamheden* aanleggen van een mantel onder de bosrand in het EHS-verwevingsgebied met verschillende besrijke inheemse struiken.
- Aanleggen van een zoom bloemrijke (ruigte)kruiden.
- Terughoudendheid met het gebruik van buitenverlichting.

Wanneer de bovenstaande mitigerende maatregelen worden toegepast, zijn geen negatieve effecten te verwachten op de beschermde soorten (Flora- en faunawet), beschermde gebieden (Natuurbeschermingswet 1998) en de Ecologische Hoofdstructuur.

Vrijblijvende tips voor natuurliefhebbers

Daar de omgeving wel geschikt is voor kerkuilen, kunnen deze dieren geholpen worden door het ophangen van (minimaal twee) uilenkasten en het maken van een uilenpoort in een geschikte agrarische schuur in de omgeving. Ook kan er overwogen worden om bij de renovatie/nieuwbouw een uilenkast aan te brengen op de gerenoveerde appelschuur zelf. Door al bij de bouw hiermee rekening te houden, kan de overlast tot een minimum beperkt blijven.

Door in de tuin een ondiepe vijver/poel aan te leggen met flauw aflopende taluds, worden insecten en amfibieën aangetrokken. Hier komen velerlei andere dieren op af, zoals vogels en vleermuizen. Er is voldoende water in de directe omgeving. De aanleg van een vijver, ter vervanging van de ondergelopen kelder, is dan ook niet nodig, maar wel zeer educatief.

Door de tuin niet heel netjes op te ruimen en niet verder af te grenzen, vormt deze een mooie schuilplek voor egels en kleine knaagdieren. Dit vergroot de kans op uilen in de opgehangen nestkasten.

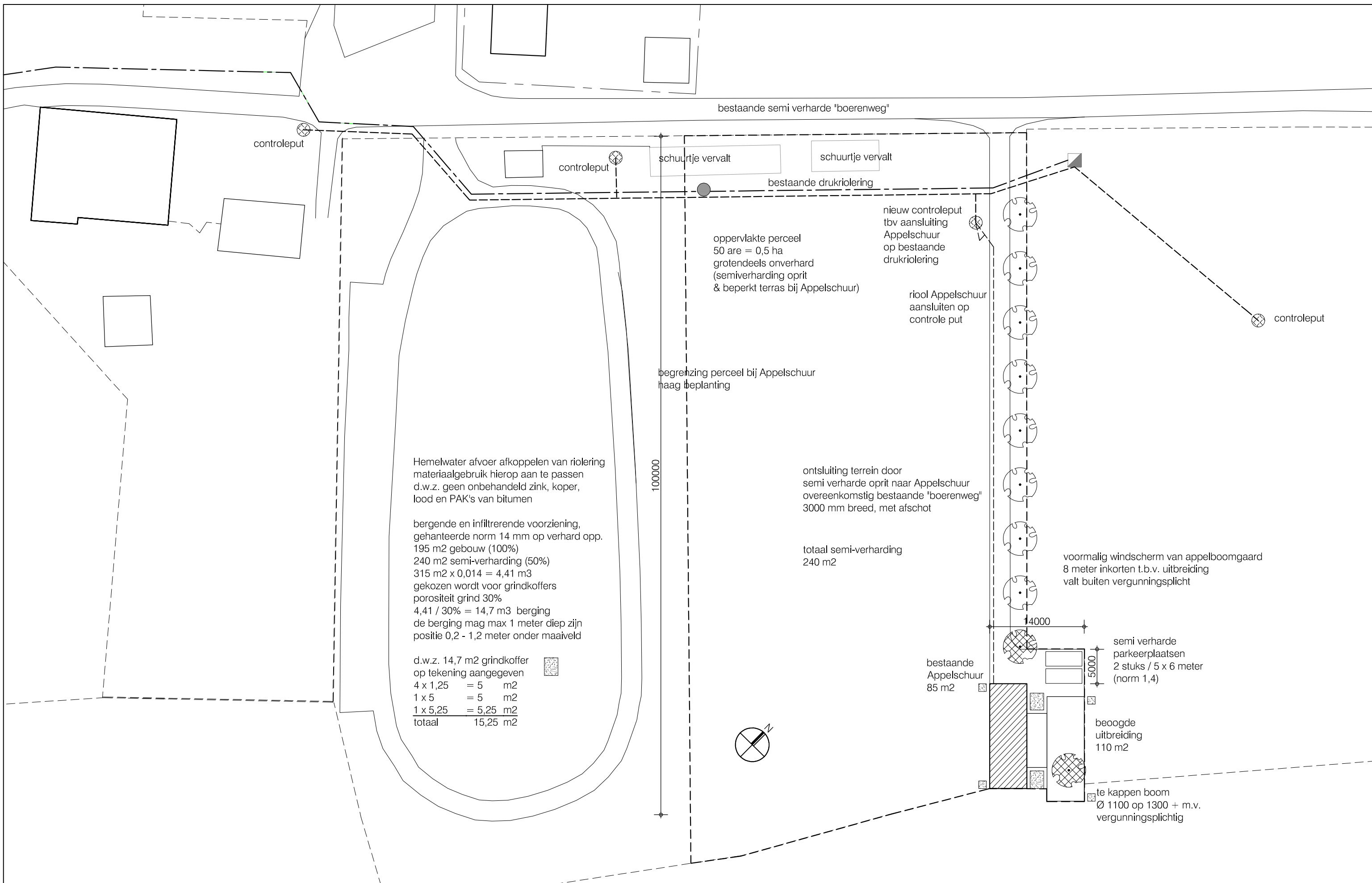
Vleermuizen zijn veeleisend waar het gaat om hun verblijfplaatsen. De kelder zou eventueel geschikt te maken zijn voor vleermuizen. In de huidige appelschuur zijn geen vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen en er is voldoende aanbod van verblijfplaatsen in de omgeving. Het creëren van een mogelijk geschikte verblijfplaats voor vleermuizen is dan ook niet nodig. Wanneer men de vleermuizen een verblijfplaats wil bieden, kan volstaan worden met het ophangen van één of meerdere vleermuiskasten.

Literatuurlijst

1. Loo Plan, januari 2010
Natuurtoets 2009 Appelschuur Middachten
2. SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002
Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000
3. Boerema, L., 2007
Teksten Flora- en faunawet, editie 2009, Sdu Uitgevers
4. Beusekom, van, R., P. Huigen, F. Hustings, K. de Pater en J. Thissen, 2005
Rode lijst van de Nederlandse broedvogels, Tirion B.V. Baarn
<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/groengelderland/>
6. Dienst Landelijk Gebied, 2008
Handreiking Flora- en faunawet (concept)
7. Ministerie van LNV, 2005
Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998
8. Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij
9. Ministerie van LNV
Gebiedsbescherming:
www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640949&_dad=portal&_schema=portal
Gebieden database: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/
Soorten database:
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/lnv.db/lnv.db/i000252.html
10. Provincie Gelderland
Atlas groen Gelderland:
geodata2.prvgld.nl/apps/groengelderland/?kaartnaam=EHS%20Streekplanherziening%20vastgesteld%20door%20PS%20juli%202009
11. Het Natuurloket
www.natuurloket.nl
12. Het Nederlandse soortenregister
www.nederlandsesoorten.nl
13. www.waarneming.nl
14. www.telme.nl
15. RAVON: Reptielen, Amfibieën, Vissen Onderzoek Nederland:
www.ravon.nl
16. VZZ: zoogdiervereniging: www.zoogdiervereniging.nl
17. Vleermuizen: www.vleermuis.net
18. Vogels: www.sovon.nl
19. Vlinders: www.vlinderstichting.nl
20. Overige ongewervelden:
www.anemoon.org/anemoon/soortinformatie

BIJLAGEN

1 Ontwerp terreininrichting 10-2-2010

project • APPELSCHUUR MIDDACHTEN
 projectnummer • 1536
 onderwerp • terreininrichting

schaal • 1 : 500
 datum • 10.02.2010
 gewijzigd •

BRAAKSMA & ROOS
 ARCHITECTENBUREAU

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

fax 026 4431048

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 09116798